

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1856/2022
11.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Марковић Росић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Миодраг Војновић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2440/20 од 06.10.2021. године, у седници одржаној 11.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2440/20 од 06.10.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиље и туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 151/19 од 28.05.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор компензације истакнут од стране туженог, као неоснован. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено као незаконито решење туженог од 14.04.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи исплати накнаду штете због изгубљене зараде за период од 15.04.2015. године па надаље са законском затезном каматом на појединачне опредељене износе и даље све док трају правне последице незаконитог престанка радног односа. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на досуђене износе уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО запослених, Филијала за Град Београд, доприносе за обавезно здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за обавезно осигурање за случај незапослености надлежном фонду за осигурање за случај незапослености. Ставом петим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезан тужени да тужиљи на име накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2012. годину и на име неискоришћених слободних дана у 2013. години исплати појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева тужиље којим је осим досуђених износа од

18.453,00 и 73.813,76 динара на име неискоришћеног годишњег одмора за 2012. годину, тужилца тражила и 92.268,00 динара по истом основу и одбијен је као неоснован захтев за тражену законску затезну камату на тај износ. Ставом седмим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка од 698.249,50 динара са законском затезнојм каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2440/20 од 06.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом, у делу става трећег изреке који се односи на исплату почев од априла 2015. године закључно са августом 2017. године, у ставу трећем, четвртном, петом и седмом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става трећег којим је обавезан тужени на накнаду будуће штете тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилца којим је тражила да се обавезе тужени да јој накнади штету због изгубљене зараде након августа 2017. године и даље, све док трају правне последице незаконитог престанка радног односа. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова насталих по жалби.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавио тужени због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилца је поднела одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) Врховни суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде нема битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, а ни других битних повреда одредаба парничног поступка на које се тужени позива у ревизији.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била у радном односу код туженог на радном месту референт за ... у РЦ ... од 08.06.2006. године. Анексом уговора о раду од 16.05.2014. године распоређена је на послове сарадник у Служби за ..., Одељење за ..., а решењем туженог од 14.04.2015. године отказан јој је уговор о раду због престанка потребе за њеним радом услед организационих промена, односно укидања послова систематизованих у оквиру Службе за Тужилца је оспорила законитост наведеног решења, истичући да је донето супротно одредби члана 188. став 1. Закона о раду, с обзиром да је тужилца током 2013. године била представник синдиката, да се налазила на листи заштићених синдикалних активиста по тада важећем Колективном уговору туженог, те да је на редовним изборима од 15.10.2014. године била изабрана за члана Надзорног одбора СО НИС ТНГ на мандатни период од пет година, те да синдикална организација НИС ТНГ представља конститутивни део ЈСО „НИС“ АД.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужилци није могао бити отказан уговор о раду услед организационих промена код

туженог због престанка потребе за њеним радом, јер је стављена у неповољан положај имајући у виду да је у време доношења оспореног решења тужилји трајао мандат члана Надзорног одбора СО НИС ТНГ. Како су усвојили тужбени захтев тужилје и поништили решење о отказу уговора о раду као незаконито, судови су закључили и да је основан захтев тужилје за враћање на рад, као и за накнаду штете у виду изгубљене зараде за период од престанка радног односа 15.04.2015. године до августа 2017. године. Такође, судови су закључили да тужилји у траженом периоду није омогућено коришћење годишњег одмора и остврених слободних дана у 2012. и 2013. години, услед њеног додатног ангажовања, па су усвојили и тужбени захтев тужилје за накнаду штете на име неискоришћеног годишњег одмора и слободних дана. Истовремено, судови су одбили компензациони приговор туженог и правилно применили одредбу члана 336. и 337. Закона о облигационим односима.

Неосновано се ревизијом туженог указује да су нижестепене пресуде донете уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 188. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14), прописано је да послодавац не може да откаже уговор о раду, нити на други начин да стави у неповољнији положај запосленог због његовог статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима.

Одредбом члана 85. Колективног уговора туженог закљученог 17.04.2014. године, предвиђено је да овлашћеним представницима репрезентативних синдиката из члана 84. став 1. овог уговора, још по једном изабраном представнику у органе репрезентативног синдиката на сваких 100 чланова, за време обављања, као и годину дана након истека функције, ако поступају у складу са законом и овим уговором, не може да се утврди престанак потребе за њиховим радом, прогласе технолошким вишком или да се на други начин доведу у неповољнији положај.

Тачком 6. Програма решавања вишка запослених од 23.03.2015. године, предвиђено је да посебну заштиту од проглашења вишком запослених уживају, између осталог и овлашћени представници синдиката, у складу са чланом 85. Колективног уговора туженог.

Према Конвенцији МОП-а 135. о заштити и олакшицама које се пружају представницима радника у предузећу и препоруци број 143. о радничким представницима (одељак III тачка 5), раднички представници уживају заштиту од сваког штетног поступка по њих посебно отпуштања са посла.

Супротно наводима ревизије, а имајући у виду напред цитиране одредбе, као и утврђено чињенично стање, по оцени Врховног суда, оспорено решење од 14.04.2015. године којим је тужилји отказан уговор о раду због престанка потребе за њеним радом услед технолошких, економских и организационих промена због укидања послова које је обављала, донето је противно одредби члана 188. Закона о раду, члана 85. Колективног уговора и Конвенцији МОП, с обзиром да је тужилја 15.10.2014. године изабрана на мандатни период од пет година за члана Надзорног одбора СО НИС ТНГ. Из ових разлога, тужилја, као овлашћени представник запослених ужива заштиту од отказа због технолошких, економских или организационих промена услед којих је престала потреба за њеним радом.

Из наведеног произлази да је одлука о престанку радног односа тужиљи донета супротно одредби члана 188. Закона о раду, што је чини незаконитом па су је правилно нижестепени судови као такву поништили.

Правна последица незаконитог престанка радног односа је и реинтеграција запосленог на његов захтев, као и накнада штете на име изгубљене зараде, а све сходно одредби члана 191. став 1, 2, 3. и 4. Закона о раду, па су правилно судови обавезали туженог да тужиљу врати на рад, да јој накнади штету у висини изгубљене зараде утврђене налазом вештака и уплати припадајуће доприносе.

Такође, правилна је одлука нижестепених судова којом је тужени обавезан да тужиљи накнади штету због неискоришћеног годишњег одмора и слободних дана имајући у виду да је тужилца радила у 2012. и 2013. години, да је за други део годишњег одмора за 2012. годину, у трајању од 25 радних дана, донето решење о коришћењу годишњег одмора, али да га тужилца није искористила зато што је због потреба посла морала да ради по налогу послодавца, као и да из истих разлога у 2013. години није искористила остварених пет слободних радних дана. За супротно тужени није пружио доказе.

Супротно наводима ревизије, правилно је одбијен приговор компензације истакнут од стране туженог, јер изјава туженог о пребијању није дата безусловно, већ је условљена одлуком суда, односно до висине исплаћеног износа у судској одлуци, а што није у складу са одредбама члана 336. и 337. Закона о облигационим односима.

Осталим наводима ревизије оспорава се утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог сходно члану 407. став 2. ЗПП. Осим тога, тужени у ревизији понавља жалбене наводе о којима се другостепени суд детаљно и јасно изјаснио, па је применом одредбе члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Захтеви тужилце и туженог за накнаду ревизијских трошкова су одбијени, имајући у виду да тужени по ревизији није успео, а да састав одговора на ревизију није нужен трошак, из којих разлога је одлучено као у ставу другом изреке, применом одредбе члана 165. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**